

Els noms científics dels éssers vius

J. M. M. i S.

En disciplines com la zoologia, la botànica, la microbiologia, etc., es fan servir unes denominacions internacionals normalitzades per a designar els animals i les plantes. D'aquesta manera, un científic, sigui de la nacionalitat que sigui, es pot referir, sense vacil·lacions de cap mena, a una espècie determinada, perquè sap que tots els altres científics de la seva especialitat l'entendran perfectament.

El **nom científic** de qualsevol **espècie** ('entitat bàsica de la classificació dels animals i les plantes reconeguda pels codis internacionals de nomenclatura botànica, zoològica i bacteriològica') s'escriu en llatí i consta de dues parts: el **gènere** i un epítet específic. Com a expressió llatina que és, s'ha de compondre en lletra cursiva, i s'ha convingut internacionalment que la inicial del gènere s'escriu en majúscula: *Delphinus delphinus* (dofí).

Pel que fa a l'accentuació, podem considerar que, en llatí, els mots no són mai aguts; però si el mot té més de dues síl·labes, cal recórrer a un diccionari de llatí per a saber si la penúltima síl·laba és llarga –i aleshores el mot és pla– o breu –i aleshores el mot és esdrúixol–, i tenir en compte que els diftongs llatins més habituals són *ae*, *au* i *oe* (subratllo la síl·laba tònica): *Echinops sphaerocephalus* (card d'eriçó, pronunciat «equínops esfaeroquéfalus» o «equínops esferoquéfalus»), *Capreolus capreolus* (cabirol, «capréolus capréolus»).

Quant als sons de les lletres, es pronuncien tal com ho fem en català, amb les excepcions següents: les vocals *e* i *o* es llegeixen tancades i no es neutralitzen mai, i els diftongs *ae* i *oe* es poden llegir també com a es tancades; la consonant *c* i el grup *ch* es llegeixen amb el so de la *k* (*Orcinus orca* –orca–, «orquinus orca»); la *g* es pronuncia ve-lar (*Geranium* –gerani–, «guerànim»), i el grup *gu* sonoritza la *u* (*Guizotia abyssinica* –negrilló–, «güizòtia abissínica»); les consonants *j* i *v* es llegeixen com les semiconsonants

i i *u*, respectivament (*Jasminum officinale* –gessamí–, «iasmínium ofiquinale»; *Galium verum* –espunidella groga–, «gàlium uérum»); les eles acoblades (*ll*) es llegeixen com la ela geminada (*l:l*) (*Anthyllis cytisoides* –albada–, «antil·lis quitissoïdes»); el grup *ph* es llegeix com una *f* (*Physeter macrocephalus* –catxalot–, «físseter macroquèfalus»); el grup *qu* sonoritza la *u* (*Quercus suber* –surera–, «qüercus súber»); la *s* es llegeix sorda (*Balaenoptera physalus* –rorqual comú–, «balenóptera fissalus»); el grup *th* es llegeix com una *t* (*Thymelaea hirsuta* –bufalaga hirsuta–, «timelàea irsuta» o «timelea irsuta»); la *y* es llegeix com la vocal *i* (*Myrtus communis* –murta–, «mirtus communis»; *Podarcis pityusensis* –sargantana pitiúsica–, «podarquis pitiüssensis»).

Finalment, és recomanable mantenir les geminacions a la manera llatina, però pronunciar els grups de més de dues consonants com ho fariem en un català espontani (*Ammania coccinea*, «ammània cocquínea»).

[*Medicampus*, 26 setembre 2002]